

LÁSZLÓ GYOPÁR

Wes Anderson & Friends

Létezik Amerikában egy olyan különleges filmrendező, akinek vizuális stílusa olyannyira meghatározó, hogy egyetlen kockáról azonnal felismerhetők alkotásai. Wes Anderson „ujjlenyomata” színes, némileg nosztalgikus és rendíthetetlenül precíz. Különc atmoszférájú filmjei megosztják mind a nézőket, mind a kritikusokat.

Eleinte csak a kritikusok tetszését nyerte el, csupán harmadik filmje, a 2001-es *Tenenbaum, a háziátok* hozott bevételt a mozik jegypénztáránál is. (Ez már Oscar-jelölést is kapott.) Kevésbé sikeres, ám nem kevésbé „Wes-es” alkotások öregbítették hírnevét, mint az *Édes vízi élet* (2004), az *Utazás Dartzsilingbe* (2007); majd 2009-ben óriási türelemről tanúbizonyságot téve, megrendezett egy stop-motion animációs filmet is Roald Dahl meseregényéből, *A fantasztikus Róka úrból*. Wes a 2014-es *A Grand Budapest Hotellel* érkezett el karrierje csúcsára, hisz a film sikert aratott mind a kritikusok, mind a nézők soraiban, 175 millió dollár bevételt hozván. Mondhatnánk, első filmjétől, az 1996-os *Petárdától* kezdve húsz év kellett, amíg a nézők hozzászórtak, lenyelték és megemésztették, mi több, végre elkezdtek nagyon is élvezni ezeket a fölöttébb furcsa stílusú filmeket.

Másik jellegzetessége ennek a csodabogár rendezőnek, hogy majdnem mindegyik filmjében ugyanazokkal az arcokkal találjuk szembe magunkat: Bill Murray, Owen Wilson, Anjelica Huston, Jason Schwartzman színészek rendszeres vendégei a „Wes-show-knak”. Anderson bevallottan mindig a barátaival dolgozik. Másrészt pedig, mint egyik interjújában észrevételezi: a filmjeiben szereplő karakterek tulajdonképpen lazán átjárhatnának a filmek közt – a szereplők ennyire felismerhetően az ő agyszüleményei. És épp ezért azzal is megfricskálták már az eddig nyolc filmet jegyző

LÁSZLÓ GYOPÁR (1981, Székelykeresztúr). Képzőművészeti, majd angol tanulmányokat folytatott. Nagyváradon fordítóként és szerkesztőként dolgozott. Bár szakmán kívül helyezkedett el, időnként ír még (főleg filmes) cikkeket egy erdélyi hírportálnak.

agytrósztt direktort, hogy újra meg újra ugyanazt a filmet készíti.

Furcsa univerzumának erőteljes lenyomatát használja ki egy általa készített John McCain kampányvideóban, amelyben sorjában feltűnnek a jellegzetes Wes-alakok, miközben a háttérben felcsendül a Jacques Cousteau kultikus figurájára mintázott Zissou kapitány himnusza, a *Life on Mars* (David Bowie). Ezzel az „ecsetvonással” McCain-t önmaga gyengeségeit bevállaló, hús-vér antihőssé avatja. Hisz ez teszi olyan ennivalóan szimpatikussá Wes bábuít, akiket bevállása szerint mind valamilyen létező személyről mintázott, vagy létező személyek kombinációjáról.

Na de milyenek ezek a karakterek? Szinte kivétel nélkül groteszkül bájos karikatúrák, furcsa antikvitások, a társadalom egzotikus különcei, köztük néhány betokosodott balfácánnal. Anderson kényszeres műgonddal és irgalmatlan perfekcionizmussal rajzolja meg őket. És rengeteg szeretettel. Ezért van talán, hogy valahogy nekünk is szeretnünk kell az egykori hírnevébe giccsesedett hajóskapitányt (*Édes vízi élet*), a feloldozásra vágyó, komolytalan életű családapát (*Tenenbaum, a háziátok*) és társait.

Csoda hát, ha Wes filmjeinek kőkemény rajongói az úgynevezett „outsiderek”? (Magyarán: aszociális egyének.) Vagy másképpen – mint megjegyzi – olyan emberek, akik kedvelik a furcsa embereket, vagy olyanok, akik furcsának tartanak másokat.

Történetei az általuk kedvelt, általában lecsúszott elit elkülönített kis világába vezérelnek, ahol – mint egyik kritikusa mondja – soha nem tudjuk igazán, mi fog történni, és nem minden, ami történik, kellemes. Példa erre Richie, az egyik Tenenbaum fiú reakciója, aki, mivel régóta szerelmes örökbefogadott testvérébe, Margot-ba, annak promiszkuus múltjáról tudomást szerezve, felmegy a fürdőbe, leborotválja haját és szakállát, majd csendesesen felvágja az ereit.

Ezért is lehet hát, hogy Mick LaSalle, a *San Francisco Chronicle* újságírója „depresszív komédiaként” méltatja a filmet. Célzás ez arra a nehezen érthető humorra, amelyet Wes produkál: abszurdummal és iróniával van átítatva, na meg egy jó adag meglepő bájjal. Furcsa egyveleg ez, amely esetleges ellenszenvre is okot adhat: első filmje bemutatásakor 85 ember állt fel és ment ki a vetítőteremből...

Ám ennek a különös humornak meg a gazdag részletekkel ábrázolt színes világnak is köszönhető, hogy Wes filmjeit többször is meg lehet (és érdemes) nézni. Már csak azért is, mert a kezdeti szemöldökráncolásból másodjára könnyen lehet felszabadult kacaj és ingyenc filmélmény.

Egy megWesekedett rajongó írását olvashatták.